

ПОЕТСКА ЗВЕЗДАРНИЦА ЂОРЂА ПЕТКОВИЋА (Фрагменти)

НИКОЛА ЦВЕТКОВИЋ

Филозофски факултет, Косовска Митровица, Србија

Резиме. Анализирано је певање Ђорђа Петковића "С Београдске звездарнице".

Ђорђе Петковић, после *Деконструисаних сонета са репом и акростихом у огледалу*¹, који су у знаку космичке симболике, наставља са певањем у сличном духу, сада под насловом *С београдске звездарнице*, и то у више издања.² Тако на пример, треће издање посвећено је проф. др Милану Димитријевићу (Параћин-Београд, 18-22. 04. 2008.) „из чије су антологије *Космички цвет* коришћени стихови за ове песме“, како пише у самој посвети у најновијем, седмом издању поводом V конференције „Развој астрономије код Срба“, он прецизира: проф. др Милану Димитријевићу из чије антологије су узети стихови за ове сонете и проф. др Николи Цветковићу, чија ми је подршка у овој активности значајна“.

У овом певању Ђорђа Петковића *С београдске звездарнице*, такође је све у знаку сунца и његовог дневног сјаја који гасне, звездане непролазности, „неба што игра над нама“ (Николај Заболоцки). Наш песник, као древни Хипарх,³ стоји на величанственој звездари и посматра небеска тела и појаве у васиони. Са високе куполе своје звездарнице Петковић открива исклијавање јаве с *месечевим димом*, *ћудљиви метеор*, виртуелну *репатицу*, *разлистану комету*.

¹ *Зборник радова конференције „Развој астрономије код Срба IV“*, Београд, 22-26. априла 2006, уредник М. С. Димитријевић, публикације Астрономског друштва „Руђер Бошковић“, бр. 7, 2007, стр. 593-601.

² Наредно, четврто издање, посвећено је Мегану, Југи, Томи и Љубиши – Параћин – Кућуре, 23. 12. 2007; следеће, пето издање, посвећено је мр Предрагу Јашовићу „аутору првог студијског рада о деконструисаном сонету“, Параћин – Лепосавић, 24-25. 12. 2007; издање под бројем шест посвећено је: „Члановима Књижевног клуба 'Мирко Бањевић', као знак захвалности за дружење и сарадњу, уз најлепше жеље за 2008. годину“, Параћин, 25. 12. 2007.

³ М. Миланковић, *Кроз васиону и векове*, Београд, 1943, стр. 60.

Песник је окренут астралним и суматраистичким даљинама као идеалима који су „сушта Суматра“; и доводи их у непосреднију везу са хераклитовском и Миљковићевом ватром, али и са сигнаlima из М. Тодоровићевог програмског певања. Тама, која „свој ход има гневни“, у дуалном односу противставља се дневно сјају. „Лепота је и у души тмуша“, додаје Петковић рефлексивно, у складу са дисонантном напетости модерне лирике, као и са естетиком ружног, тамновитог. Тмуша је овде комплементарни симбол светлости и сјају и као таква је „еквивалент тајанству које увек наново ваља освојити да би се дошло до места пробоја у сферу идеалности“, пише Хуго Фридрих.⁴

Песник је крадљивац ватре, рекао би Миљковић. *Певање је неугасли огањ Ума*, додајемо ми.⁵ А Петковић постмодернистички пева:

Крадљивци смо ватре с божанске трпезе.

*Али са те језе и ми са Суматре
Речје своје треба с месечеве мене:
Мирис моје зене одвраћам од тебе...*

Овај последњи стих, мало прекомпонован/декомпонован⁶ из песме Милана М. Ракића „Тај огромни месец“, цитатно је укључен у један сасвим нови контекст и при том је добио ново значење и изражајност, као и помен *Суматре* Милоша Црњанског. Месечинасту мекоту Црњанскове *Суматре*, њену благотворну утихнуост и лирску идиличност,⁷ овде је заменила егзистенцијална језа у виђењу песника Петковића који на нов и другачији начин пева о луни која се плаши. Месечево небеско светлило, у словенској митологији, асоцира и упућује на загробни свет и смрт, а противставља се дневној сунчевој светлости, топлини и животности.⁸

POETIC OBSERVATORY OF DJORDJE PETKOVIĆ (Fragments)

Sonets of Djordje Petković "From Belgrade Observatory" are analyzed.

⁴ Х. Фридрих, *Структура модерне лирике*, Светови, Нови Сад, 2003, стр. 43.

⁵ Н. Цветковић, *Косовијада*, Матица српска, Нови Сад, 1997, стр. 77.

⁶ У поменутој песми Милана Ракића он дословце гласи: „Одвраћам од тебе мирне моје зене“.

⁷ Н. Цветковић, *Песничка поетика Милоша Црњанског*, Јединство, Приштина, 1993, стр. 34.

⁸ *Словенска митологија – Енциклопедијски речник*, Београд, 2001, стр. 354.